

Briuselis, 2020 m. sausio 15 d.
(OR. en)

14994/2/19
REV 2

JAI 1312
DATAPROTECT 302
DAPIX 364
FREMP 177
DIGIT 180
RELEX 1150

PRANEŠIMAS DĖL „A“ PUNKTO

nuo: Tarybos generalinio sekretoriato
kam: Tarybai

Ankstesnio
dokumento Nr.: 14994/1/19 REV 1

Dalykas: Tarybos pozicija ir išvados dėl Bendrojo duomenų apsaugos reglamento
(BDAR) taikymo
– Priėmimas

1. Bendroju duomenų apsaugos reglamentu (BDAR) buvo pakeista Direktyva 95/45/EB. Reglamento tikslas yra dvejopas – sustiprinti fizinių asmenų duomenų apsaugos teises ir pagerinti verslo galimybes, sudarant palankesnes sąlygas laisvam asmens duomenų judėjimui bendrojoje skaitmeninėje rinkoje.
2. BDAR įsigaliojo 2016 m. gegužės mėn., o taikomas nuo 2018 m. gegužės 25 d.
3. Pagal BDAR 97 straipsnį Komisija turi pateikti Europos Parlamentui ir Tarybai BDAR vertinimo ir peržiūros ataskaitą. Pirmoji ataskaita turi būti parengta iki 2020 m. gegužės 25 d. Tuo tikslu Komisija turi atsižvelgti į Europos Parlamento, Tarybos, taip pat kitų svarbių įstaigų ar šaltinių pozicijas ir išvadas. Komisija taip pat gali prašyti valstybių narių ir priežiūros institucijų pateikti informaciją.

Atlikdama šį įvertinimą ir peržiūrą Komisija visų pirma išnagrinėja, kaip taikomos ir kaip veikia:

- V skyriaus nuostatos dėl asmens duomenų perdavimo į trečiąsias valstybes arba tarptautinėms organizacijoms, ypatingą dėmesį skiriant sprendimams, priimtiems pagal šio reglamento 45 straipsnio 3 dalį, ir sprendimams, priimtiems remiantis Direktyvos 95/46/EB 25 straipsnio 6 dalimi, ir
- VII skyriaus nuostatos dėl bendradarbiavimo ir nuoseklumo.

4. Siekdama parengti Tarybos poziciją, pirmininkaujanti valstybė narė, remdamasi valstybių narių pateiktomis pastabomis, parengė tekstą. Tarybos Keitimosi informacija ir duomenų apsaugos darbo grupė (DAPIX) posėdžiavo 2019 m. rugsėjo 3 d., spalio 21 d. ir lapkričio 11 d. ir gruodžio 5 d., kad aptartų šią Tarybos poziciją.

5. Po 2019 m. gruodžio 6 d. pradėtos supaprastintos rašytinės procedūros delegacijos galėjo pritarti šio pranešimo priede išdėstytam Tarybos pozicijos tekstui.

6. Todėl Nuolatinių atstovų komiteto prašoma rekomenduoti Tarybai vieno iš artimiausių posėdžių darbotvarkės A punktu, JK susilaikant, priimti priede išdėstytą poziciją ir išvadas dėl Bendrojo duomenų apsaugos reglamento taikymo. Komisija bus informuota apie Tarybos poziciją.

1. Įvadas

1) 2018 m. gegužės 25 d. įsigaliojo Bendrasis duomenų apsaugos reglamentas (toliau – BDAR)¹, kuriuo panaikinama ir pakeičiama Direktyva 95/46/EB. BDAR tikslas – sukurti tvirtą ir nuoseklesnę duomenų apsaugos sistemą ES, pastiprintą tvirtu vykdymo užtikrinimu. BDAR tikslas yra dvejopas. Pirma – saugoti fizinių asmenų pagrindines teises ir laisves, visų pirma jų teisę į asmens duomenų apsaugą. Antra – sudaryti sąlygas laisvam asmens duomenų judėjimui ir skaitmeninės ekonomikos plėtrai visoje vidaus rinkoje.

2) Pagal BDAR 97 straipsnį Komisija turi pateikti Europos Parlamentui ir Tarybai pirmą reglamento vertinimo ir peržiūros ataskaitą. Ta ataskaita turi būti pateikta ne vėliau kaip 2020 m. gegužės 25 d., o po to – kas ketverius metus.

3) Šiame kontekste Komisija visų pirma nagrinėja, kaip taikomos ir veikia:

- V skyriaus nuostatos dėl asmens duomenų perdavimo į trečiąsias valstybes arba tarptautinėms organizacijoms, ypatingą dėmesį skiriant sprendimams, priimtiems pagal šio reglamento 45 straipsnio 3 dalį, ir sprendimams, priimtiems remiantis Direktyvos 95/46/EB 25 straipsnio 6 dalimi, ir
- VII skyriaus nuostatos dėl bendradarbiavimo ir nuoseklumo.

4) BDAR reikalaujama, kad Komisija atsižvelgtų į Europos Parlamento, Tarybos, taip pat kitų svarbių įstaigų ar šaltinių pozicijas ir išvadas. Komisija taip pat gali prašyti valstybių narių ir priežiūros institucijų pateikti informaciją.

¹ 2016 m. balandžio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2016/679 dėl fizinių asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo ir kuriuo panaikinama Direktyva 95/46/EB (Bendrasis duomenų apsaugos reglamentas).

5) Siekiant parengti pirmiau nurodytas Tarybos pozicijas ir išvadas, delegacijų buvo paprašyta atsiųsti pastabas raštu². Valstybių narių pastabas 2019 m. spalio 21 d., lapkričio 11 d. ir gruodžio 5 d. posėdžiuose aptarė Keitimosi informacija ir duomenų apsaugos darbo grupė (DAPIX). Šiuo parengiamuoju darbu grindžiamos Tarybos pozicijos ir išvados išdėstomos ir apibendrinamos šiame dokumente. Taryba taip pat atkreipė dėmesį į 2019 m. liepos mėn. priimtą Komisijos komunikatą „Duomenų apsaugos taisyklių kaip priemonės pasitikėjimui didinti ES ir už ES ribų vertinimas“³ (toliau – komunikatas). Komunikate nagrinėjamas ES duomenų apsaugos taisyklių poveikis ir galimybės toliau gerinti jų įgyvendinimą. Nors, pasak Komisijos, naujosiomis duomenų apsaugos taisyklėmis pasiekta daugelis jų tikslų, komunikate taip pat išdėstyti konkretūs veiksmai, siekiant dar labiau sustiprinti šias taisykles ir jų taikymą.

6) Taryba laikosi nuomonės, kad jos pozicijos ir išvados neturėtų apsiriboti tik BDAR 97 straipsnio 2 dalyje konkrečiai nurodytomis temomis. Todėl Taryba taip pat ragina Komisiją savo būsimoje ataskaitoje įvertinti ir peržiūrėti BDAR taikymą bei veikimą ne tik remiantis tuo, kas konkrečiai nurodyta tame straipsnyje. Be to, Komisija turėtų atsižvelgti į atitinkamų suinteresuotųjų subjektų patirtį ir indėlį. Tai padės užtikrinti, kad vertinimas būtų kuo išsamesnis. Atsižvelgiant į BDAR svarbą ir poveikį nuolat besivystančioje skaitmeninėje visuomenėje, esama svarių argumentų pritarti platesnei peržiūrai ir šia tema vykstančiai diskusijai.

7) Tuo pat metu Taryba pabrėžia, kad BDAR taikomas tik nuo 2018 m. gegužės mėn. Todėl tikėtina, kad sprendžiant daugumą valstybių narių nustatytų problemų bus naudinga didesnė per ateinančius metus taikant BDAR įgytis patirtis. Valstybėms narėms taip pat būtų naudingos tolesnės, ypač Europos duomenų apsaugos valdybos (EDAV) pateikiamos, gairės ir galimybė keistis informacija apie nacionalinę praktiką, išaiškinimus ir teismų sprendimus.

² Dok. 12756/19 REV 1.

³ Dok. 11535/19.

8) Taryba pateikė išsamių pastabų dėl BDAR taikymo. Šiame dokumente Taryba išdėsto tam tikras temas, kurios, valstybių narių manymu, ypač aktualios. Tie klausimai taip pat turėtų būti tinkamai atspindėti būsimoje Komisijos ataskaitoje.

2. Bendrosios pastabos

9) Tarybos nuomone, BDAR iš esmės buvo sėkmingas projektas. Tai neabejotinai svarbus etapas bei priemonė, kuria stiprinama teisė į asmens duomenų apsaugą ir skatinamos pasitikėjimą užtikrinančios inovacijos ES. Be to, BDAR dar labiau padidino informuotumą apie duomenų apsaugos svarbą tiek ES, tiek užsienyje.

10) Taryba pripažįsta svarbų nacionalinių priežiūros institucijų vaidmenį užtikrinant BDAR veikimą ir nuoseklų taikymą. Taryba taip pat atkreipia dėmesį į tai, kad labai suintensyvėjo priežiūros institucijų veikla, susijusi su jų naujų užduočių ir įgaliojimų vykdymu, ir į teigiamus pokyčius, nes daugelyje valstybių narių joms imta skirti gerokai daugiau išteklių. Taryba pritaria Komisijos nuomonei, kad svarbu, jog valstybių narių priežiūros institucijos bendradarbiautų, visų pirma Europos duomenų apsaugos valdyboje. Šis bendradarbiavimas turėtų būti toliau stiprinamas, nes tai ypač svarbu su rizika susijusio tarpvalstybinio duomenų tvarkymo priežiūrai arba su daugeliu valstybių narių susijusiam duomenų tvarkymui, pavyzdžiui, vadinamųjų didžiųjų technologijų bendrovių atveju.

11) Taryba taip pat pritaria Komisijos komunikate išdėstyta minčiai, kad konkurencijos, vartotojų ir duomenų apsaugos institucijos prireikus turėtų bendradarbiauti, pavyzdžiui, didžiųjų technologijų bendrovių priežiūros srityje. Taryba atkreipia dėmesį į tai, kad didelė tų bendrovių įtaka ir jų verslo modeliai kelia tam tikrą susirūpinimą. Vertėtų išnagrinėti ir stebėti, pavyzdžiui, tai, kaip duomenų subjektai galėtų tinkamai pasinaudoti savo teisėmis didžiųjų technologijų bendrovių atžvilgiu. Todėl ES lygmeniu reikia koordinuotų pastangų siekiant išnagrinėti iššūkių mastą ir sukurti viziją, kaip juos įveikti.

12) Be to, Taryba mano, kad duomenų valdytojams ir duomenų tvarkytojams priežiūros institucijos bei EDAV turi pateikti daugiau paaiškinimų ir gairių. Būsimoje Komisijos vertinimo ataskaitoje taip pat turėtų būti akcentuojama, jog iš esmės reikia praktinių gairių ir kitų tinkamų priemonių šiam poreikiui patenkinti.

13) Konkretiems sektoriams skirtų elgesio kodeksų rengimas pagal BDAR 40 straipsnį galėtų būti tinkamas būdas prisidėti prie deramo BDAR taikymo. Tokiuose elgesio kodeksuose ypač daug dėmesio galėtų būti skiriama tokiems klausimams kaip vaikų asmens duomenų apsauga arba sveikatos duomenų tvarkymas. Elgesio kodeksų sąrašas, dėl kurio šiuo metu tariamasi su priežiūros institucijomis, galėtų padėti gerinti tokių projektų koordinavimą ir jiems teikiamą paramą. Reikėtų didinti priemonių, kuriomis skatinama rengti tokius elgesio kodeksus, skaičių ir jas toliau plėtoti.

14) Tuo pat metu Taryba pažymi, kad nauji reiškiniai, visų pirma besiformuojančios technologijos, taip pat kelia naujų iššūkių asmens duomenų apsaugai ir kitų pagrindinių teisių, pavyzdžiui, draudimo diskriminuoti, apsaugai. Tie iššūkiai susiję su tokiais temomis kaip didžiųjų duomenų naudojimas, dirbtinis intelektas ir algoritmai, taip pat daiktų internetas ir blokų grandinės technologija. Tas pats pasakytina apie tokių technologijų kaip veido atpažinimas, naujos profiliavimo rūšys ir vadinamosios sintetinės vaizdakaitos technologija, naudojimą. Kvantinės kompiuterijos vystymasis taip pat gali kelti iššūkį asmens duomenų apsaugai. Kita vertus, Taryba pažymi, kad tam tikros tų technologijų prietaikos taip pat gali būti labai naudingos ir galimai padidinti Europos piliečių privatumą. Siekiant neatsilikti nuo besiformuojančių technologijų, Taryba mano, kad būtina nuolat ES lygmeniu stebėti ir vertinti technologinės plėtros ir BDAR santykį.

15) Taryba pabrėžia, jog BDAR buvo parengtas taip, kad būtų technologiniu požiūriu neutralus ir kad jo nuostatomis jau įveikiami šie nauji iššūkiai. Taryba mano, kad labai svarbu atsižvelgti į tai, kad BDAR ir apskritai ES asmens duomenų apsaugos teisinė sistema yra būtinoji būsimų skaitmeninės politikos iniciatyvų plėtojimo sąlyga. Tačiau, atsižvelgdama į tai, kas išdėstyta pirmiau, Taryba mano, kad būtina kuo greičiau patikslinti, kaip BDAR taikomas pirmiau minėtoms naujoms technologijoms.

3. Tarptautinis duomenų perdavimas

16) Savo komunikate Komisija atkreipia dėmesį į teigiamą tendenciją, susijusią su duomenų apsaugos taisyklių plėtojimu pasauliniu lygmeniu. Europos Tarybos konvencijos Nr. 108, kuri neseniai buvo peržiūrėta, susitariančiųjų šalių skaičius didėja. Be to, šalys visame pasaulyje priima naujus duomenų apsaugos teisės aktus arba modernizuoja savo duomenų apsaugos reglamentavimo sistemas.

17) Taryba mano, kad sprendimai dėl tinkamumo yra itin svarbi priemonė siekiant duomenų valdytojams saugiai perduoti asmens duomenis į trečiąsias valstybes ir tarptautinėms organizacijoms. Šiuo atžvilgiu Taryba taip pat mano, kad labai svarbu, jog sprendimai dėl tinkamumo būtų grindžiami visų kriterijų, nustatytų tokiems sprendimams, be kita ko, tolesniam duomenų perdavimui, laikymusi. Sprendimai dėl tinkamumo taip pat turi būti nuolat stebimi ir periodiškai peržiūrimi, kaip reikalaujama pagal Sąjungos teisę, nes tai labai svarbu siekiant užtikrinti veiksmingą duomenų subjektų teisių apsaugą. Taryba pritaria Komisijos komunikate išreikštam ketinimui toliau intensyvinti dialogą dėl tinkamumo su reikalavimus atitinkančiais pagrindiniais partneriais. Taryba skatina Komisiją išnagrinėti galimybę priimant naujus sprendimus dėl tinkamumo spręsti būtent duomenų perdavimo valdžios institucijoms ir tarp jų klausimą. Taryba taip pat palankiai vertina Komisijos planą 2020 m. pateikti 11 sprendimų dėl tinkamumo, priimtų pagal Direktyvą 95/46/EB, peržiūros ataskaitą.

18) Taryba atkreipia dėmesį į tai, kad šiuo metu galioja tik 13 sprendimų dėl tinkamumo, įskaitant Jungtinėms Valstijoms skirtą privatumo skydą. Todėl daugeliu atvejų duomenų valdytojas, perduodamas asmens duomenis į trečiąsias valstybes ir tarptautinėms organizacijoms, turi imtis kitų BDAR V skyriuje numatytų priemonių. Todėl Taryba pritaria nuomonei, kad taip pat svarbu spręsti klausimą dėl kitų priemonių taikymo tarptautiniam duomenų perdavimui pagal BDAR V skyrių, nes taip kartais gali būti geriau patenkinti ir atskirų duomenų valdytojų bei duomenų tvarkytojų poreikiai konkrečiame sektoriuje. Taryba pabrėžia tų priemonių privalumus; jos apima tarp valdžios institucijų arba įstaigų taikomas teisiškai privalomas ir vykdytinas priemones, įmonėms privalomas taisykles, Komisijos arba priežiūros institucijos priimtas ir Komisijos patvirtintas standartines duomenų apsaugos sąlygas, taip pat patvirtintus elgesio kodeksus arba sertifikavimo mechanizmus kartu su privalomais duomenų valdytojo arba duomenų tvarkytojo trečiojoje valstybėje įsipareigojimais.

19) Taryba taip pat atkreipia dėmesį į tai, kad pagal Direktyvą 95/46/EB parengtos standartinės sutarčių sąlygos dėl duomenų perdavimo į trečiąsias valstybes nebuvo atnaujintos atsižvelgiant į pokyčius, įskaitant BDAR įsigaliojimą, įvykusius nuo tada, kai jos buvo iš pradžių priimtos. Komisija skatinama artimoje ateityje jas peržiūrėti ir patikslinti siekiant atsižvelgti į duomenų valdytojų bei duomenų tvarkytojų poreikius.

20) Valstybės narės atkreipė dėmesį į tai, kad dėl kai kurių pirmiau minėtų priemonių taikymo būtų naudinga turėti papildomų paaiškinimų ir gairių. Pavyzdžiui, kai kurios valstybės narės nurodė, kad nesant sprendimo dėl tinkamumo duomenų valdytojui gali būti sunku nustatyti, kokios duomenų apsaugos priemonės gali būti laikomos tinkamomis, kaip nurodyta BDAR 46 straipsnyje. Tarybos nuomone, būtų sveikintinas visų pirma EDAV paaiškinimas ir gairės. Taryba atkreipia dėmesį į EDAV jau paskelbtas gaires dėl įmonėms privalomų taisyklių. Be to, būtų būtina paaiškinti minimalius duomenų perdavimo tarp valdžios institucijų standartus, kuriems taikomos tinkamos apsaugos priemonės. Tai svarbu, nes valstybių narių valdžios institucijos turi nuolat bendradarbiauti ir keistis asmens duomenimis su trečiųjų valstybių, kurių teisinės sistemos skiriasi nuo ES teisinės sistemos, valdžios institucijomis.

4. Bendradarbiavimo ir nuoseklumo užtikrinimo mechanizmai

21) Tarybos nuomone, bendradarbiavimo ir nuoseklumo užtikrinimo mechanizmai yra itin svarbios priemonės siekiant užtikrinti aukštą ir nuoseklų asmens duomenų apsaugos lygį visoje ES. Tikimasi, kad taikant tuos mechanizmus artimoje ateityje Europos lygmeniu bus priimta nemažai svarbių bendrų sprendimų ir gairių dokumentų, taip prisidedant prie aiškesnio BDAR supratimo bei nuoseklaus taikymo, taip pat prie neatitikimų jį taikant mažinimo.

22) Tačiau, nors bendradarbiavimo ir nuoseklumo užtikrinimo mechanizmai laikomi itin svarbiais naujosios reguliavimo sistemos elementais, o iš priežiūros institucijų reikalaujama bendradarbiauti, valstybės narės paminėjo, kad jų priežiūros institucijos susidūrė su tam tikrais iššūkiais naudodamosi šiais mechanizmais. Be to, kai kurios valstybės narės atkreipė dėmesį į dėl naujų mechanizmų patiriamą administracinę naštą ir poveikį žmogiškųjų išteklių srityje, visų pirma į BDAR 60 straipsnyje nustatytų terminų poveikį. Kai kurios valstybės narės taip pat paminėjo iššūkius, susijusius su tuo, kad BDAR nėra išsamesnių nuostatų dėl tarpvalstybiniais atvejais taikytinų procedūrų, taip pat dėl skirtingų kriterijų, visų pirma susijusių su skundų nagrinėjimu pagal nacionalinę proceso teisę. Tačiau pripažindama iššūkius, su kuriais susiduria priežiūros institucijos, siekdamos laikytis tų terminų ir nacionalinės proceso teisės reikalavimų, Taryba mano, jog veiksmingam BDAR vykdymo užtikrinimui svarbu, kad būtų vykdomos 60 straipsnio sąlygos.

23) Tarybos nuomone, dar per anksti vertinti bendradarbiavimo ir nuoseklumo užtikrinimo mechanizmų veikimą, atsižvelgiant į trumpą jų taikymo patirtį. Todėl Taryba ragina Komisiją atliekant šią peržiūrą konsultuotis su priežiūros institucijomis ir EDAV. Taryba taip pat ragina EDAV išnagrinėti veiksmingos darbo tvarkos tarpvalstybiniais atvejais nustatymo klausimą.

5. Galimybė, palikta nacionaliniams teisės aktų leidėjams

24) BDAR tiesiogiai taikomas visose valstybėse narėse. Kaip pažymėta Komisijos komunikate, vienas iš svarbiausių BDAR tikslų buvo panaikinti 28 skirtingų nacionalinės teisės sistemų, galiojusių pagal Direktyvą 95/46/EB, fragmentišką įvairovę ir užtikrinti teisinį tikrumą fiziniams asmenims ir verslo įmonėms visoje ES. Tarybos nuomone, BDAR svariai prisidėjo prie šio tikslo.

25) Tačiau BDAR yra numatyta galimybė nacionaliniams teisės aktų leidėjams toliau taikyti arba nustatyti konkretesnes nuostatas siekiant adaptuoti tam tikrų BDAR taisyklių taikymą. Ta galimybė yra numatyta keliuose BDAR straipsniuose. Komisija savo komunikate nurodė, kad skirs itin daug dėmesio toms nacionalinėms priemonėms, kurios yra susijusios su šios konkretinimo galimybės taikymu. Komisija mano, kad nacionalinės teisės aktais neturėtų būti nustatomi griežtesni reikalavimai negu tie, kurie nustatyti BDAR, kai nėra galimybės nustatyti konkretesnes nuostatas, pvz., papildomas duomenų tvarkymo sąlygas. Taryba primena, kad derybų dėl BDAR metu buvo nuspręsta, kad atitinkama galimybė nacionaliniams teisės aktų leidėjams reikalinga daugeliu aspektų. Pavyzdžiui, BDAR 6 straipsnio 2 ir 3 dalyse nustatyta, kad valstybės narės gali toliau taikyti arba nustatyti konkretesnes nuostatas siekiant adaptuoti asmens duomenų tvarkymą reglamentuojančių teisinių pagrindų taikymą. Taigi, dėl šios galimybės buvo numatytas tam tikras fragmentiškumas ir jis yra pagrįstas. Tas pats taikytina, pavyzdžiui, 85 ir 86 straipsniams.

26) Tačiau kai kurios valstybės narės nurodė, kad dėl šios galimybės nacionaliniams teisės aktų leidėjams galimai kilo nenumatytų pasekmių, nes tam tikru mastu teisinė įvairovė tapo fragmentiškesnė, nei buvo numatyta iš pradžių. Pavyzdžiui, galimybė nacionaliniams teisės aktų leidėjams buvo įtraukta ir į BDAR 8 straipsnį, kuriame numatytas vaiko amžiaus intervalas, siekiant gauti jo sutikimą, kai siūlomos informacinės visuomenės paslaugos, yra nuo 13 iki 16 metų. Dėl to valstybės narės priėmė sprendimus dėl skirtingų amžiaus ribų.

27) Nors daugumai valstybių narių skirtingos amžiaus ribos nekėlė susirūpinimo, keletas valstybių narių manė, kad tai yra problemiška ir siūlė apsvarstyti galimybę nustatyti vienodą amžiaus ribą. Taryba atkreipia dėmesį į tai, kad šis fragmentiškumas, kiek tai susiję su skirtingomis amžiaus ribomis, buvo numatytas derybų dėl BDAR pabaigoje priėmus sprendimą leisti lanksčiai nustatyti amžiaus ribą. Tačiau dėl šios galimybės pasirinkti skirtingas amžiaus ribas, kaip numatyta 8 straipsnyje, atsirado teisinis netikrumas dėl taikytinos teisės valstybėse narėse tada, kai bendrai duomenų tvarkymo veiklai yra taikytini dviejų valstybių narių nacionaliniai įstatymai.

28) Tačiau Taryba pažymi, kad BDAR ir jį papildančios nacionalinės taisyklės taikomos dar neilgai. Daugelyje valstybių narių konkrečioms sektoriams skirti teisės aktai tebėra peržiūrimi. Todėl gali būti per anksti daryti galutines išvadas dėl teisinio susiskaidymo ES bendro lygio. Būtų naudinga geriau suprasti, kaip duomenų valdytojus ir duomenų tvarkytojus paveikė su besidubliuojančių nacionalinių teisės aktų, kuriais įgyvendinamas BDAR, teritorinėmis aprėptimis susijusi problema ir kaip jie elgiasi tokiais atvejais.

29) Be to, Taryba pabrėžia, kad reikia užkirsti kelią ES teisinės įvairovės fragmentiškumui, kiek tai susiję su asmens duomenų apsauga. ES direktyvos ir reglamentai, kuriuose esama nuostatų dėl asmens duomenų tvarkymo, turėtų būti suderinti su BDAR, arba, jei taikytina, su Direktyva (ES) 2016/680⁴ arba Reglamentu (ES) 2018/1725⁵. Į teisę į duomenų apsaugą taip pat turėtų būti deramai atsižvelgiama formuojant politiką, kuri turi poveikį asmens duomenų tvarkymui.

6. Naujos pareigos privačiajam sektoriui

30) BDAR tam tikru mastu sumažino duomenų valdytojams tenkančią administracinę našą, tačiau taip pat sukūrė tam tikrų naujų pareigų. Dėl to padidėjęs darbo krūvis visų pirma paveikė mažąsias ir vidutines įmones (MVI). Kaip nurodyta komunikate, nors padėtis valstybėse narėse skiriasi, daugiausia klausimų dėl BDAR taikymo iš suinteresuotųjų objektų kilo MVI. Taip pat kelios valstybės narės nurodė, kad kai kurios labdaros arba savanoriškos veiklos asociacijos buvo vienos iš tų, kurie susidūrė su iššūkiais įgyvendinant su dokumentais susijusius reikalavimus.

⁴ 2016 m. balandžio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2016/680 dėl fizinių asmenų apsaugos kompetentingoms institucijoms tvarkant asmens duomenis nusikalstamų veikų prevencijos, tyrimo, atskleidimo ar baudžiamojo persekiojimo už jas arba bausmių vykdymo tikslais ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo, kuria panaikinamas Tarybos pamatinis sprendimas 2008/977/TVR.

⁵ 2018 m. spalio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2018/1725 dėl fizinių asmenų apsaugos Sąjungos institucijoms, organams, tarnyboms ir agentūroms tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo, kuriuo panaikinamas Reglamentas (EB) Nr. 45/2001 ir Sprendimas Nr. 1247/2002/EB.

31) Remiantis kai kurių valstybių narių informacija, MVĮ yra nepatenkintos, pavyzdžiui, ribotomis galimybėmis taikyti nuo pareigos tvarkyti duomenų tvarkymo veiklos įrašus nukrypti leidžiančią nuostatą. BDAR 30 straipsnio 5 dalyje numatyta, kad reikalavimas tvarkyti duomenų tvarkymo veiklos įrašus netaikomas įmonėms arba organizacijoms, kuriose dirba mažiau kaip 250 asmenų, tačiau laikantis tam tikrų sąlygų, kurios pasitaiko tik retkarčiais. Pripažindama, kad BDAR rizika grindžiamas požiūris buvo teisės aktų leidėjo pasirinktas sprendimas, Taryba mano, kad būtų svarbu pabandyti įvertinti, kaip numatyta pusiausvyra tarp rizika grindžiamo požiūrio ir būtinybės atsižvelgti į konkrečius MVĮ poreikius (13 konstatuojamoji dalis) veikia praktikoje.

32) Kitas naujų pareigų pavyzdys – pareiga pranešti priežiūros institucijoms apie asmens duomenų saugumo pažeidimus ir dokumentuoti tokius pažeidimus (BDAR 33 straipsnis). Remiantis iš valstybių narių gauta informacija, iki šiol pateiktų pranešimų pagal 33 straipsnį ES lygmeniu skaičius yra didelis. Todėl atrodo, kad dėl šios pareigos tiek duomenų valdytojai, tiek priežiūros institucijos turėjo papildomo darbo.

33) Nors 13 konstatuojamojoje dalyje valstybės narės ir jų priežiūros institucijos raginamos atsižvelgti į konkrečius labai mažų, mažųjų ir vidutinių įmonių poreikius taikant šį reglamentą, Taryba sutinka, kad galėtų būti naudinga, kad nacionalinės priežiūros institucijos arba EDAV teiktų MVĮ papildomas gaires ir paramą. Kai kurios valstybių narių priežiūros institucijos, siekdamos reaguoti į MVĮ klausimus ir poreikius, jau yra parengusios MVĮ skirtas tikslines gaires ir priemones. Taryba akcentuoja šių institucijų ir EDAV vaidmenį teikiant konsultacijas MVĮ ir labdaros ar savanoriškos veiklos asociacijoms, ir ragina jas būti aktyvesnėmis šiuo požiūriu. Priežiūros institucijos taip pat galėtų parengti praktines priemones, kurios padėtų MVĮ laikytis BDAR ir palengvintų tą laikymąsi, pavyzdžiui, duomenų valdytojams ir duomenų tvarkytojams skirtą suderintą formą, kuria naudodamiesi jie priežiūros institucijoms praneštų apie asmens duomenų saugumo pažeidimus, arba supaprastintą duomenų tvarkymo įrašą.

7. Sąjungoje neįsisteigusių duomenų valdytojų ar duomenų tvarkytojų atstovai

34) Valstybės narės atkreipė dėmesį į galimybę, kad Sąjungoje neįsisteigę duomenų valdytojai ar duomenų tvarkytojai galėjo nevykdyti BDAR nustatytų pareigų. Viena iš šių pareigų yra reikalavimas pagal 27 straipsnį duomenų valdytojams ar duomenų tvarkytojams paskirti atstovą Sąjungoje. Nėra aišku, koku mastu trečiosiose valstybėse įsisteigę duomenų valdytojai yra įvykdę šią pareigą, tačiau, remiantis valstybių narių informacija, yra atveju, kai atstovas nebuvo paskirtas. Būtų naudinga turėti informacijos apie tai, koku mastu Sąjungoje neįsisteigę duomenų valdytojai ar duomenų tvarkytojai yra paskyrę atstovą, kaip reikalaujama 27 straipsnyje, ir kokių veiksmų imasi priežiūros institucijos, kad užtikrintų šios pareigos vykdymą.

35) Be to, pagal 30 straipsnio 2 dalį duomenų tvarkytojo atstovas tvarko su visų kategorijų duomenų tvarkymo veikla, vykdoma duomenų valdytojo vardu, susijusius įrašus, kuriuos pateikia priežiūros institucijai, gavęs prašymą. Nėra iki galo aišku, ką priežiūros institucija gali daryti tuo atveju, kai atstovas nevykdo savo pareigos. Kitas aspektas, kurį gali reikėti toliau apsvarstyti, yra atstovo atsakomybės aprėptis tuo atveju, kai duomenų valdytojas ar duomenų tvarkytojas nevykdo savo pareigų. Būtų sveikintinos atnaujintos EDAV gairės šiuo požiūriu.

8. Išvados

36) Taryba ragina Komisiją laikytis plataus požiūrio rengiant būsimą ataskaitą ir žvelgti plačiau, nei tik į V ir VII skyrių, konkrečiai paminėtų BDAR 97 straipsnyje, nuostatų įgyvendinimą. Dėl BDAR svarbos ir poveikio esama stiprių argumentų, kuriais remiama platesnė peržiūra ir diskusija šia tema, atidžiai atsižvelgiant į Tarybos, Europos Parlamento ir kitų susijusių suinteresuotųjų subjektų, pavyzdžiui, priežiūros institucijų, nuomones.

37) Šiame dokumente aptarti tie BDAR taikymo ir aiškinimo klausimai, kurie iki šiol valstybėms narėms sukėlė daugiausia susirūpinimo. Susirūpinimą visų pirma kelia: 1) iššūkiai siekiant apibrėžti arba taikyti tinkamas apsaugos priemones tuo atveju, kai nėra sprendimo dėl tinkamumo; 2) papildomas darbas priežiūros institucijoms, atsirandantis dėl bendradarbiavimo ir nuoseklumo užtikrinimo mechanizmų pagal BDAR VII skyrių, taip pat tų mechanizmų poveikis ištekliams; 3) nenumatytas teisės aktų fragmentiškumas; 4) naujos pareigos duomenų valdytojams ir duomenų tvarkytojams privačiajame sektoriuje, nustatytos tam tikromis BDAR nuostatomis, ir 5) veiksmai, kurių turi imtis priežiūros institucijos, kad išspręstų susidariusią padėtį tada, kai trečiosiose valstybėse įsisteigę duomenų valdytojai nepaskiria atstovo Sąjungoje.

38) Tačiau taip pat yra klausimų, susijusių su kitomis BDAR nuostatomis, kuriuos iškėlė atskiros valstybės narės. Taryba pripažįsta, kad kai kurie klausimai daugiausia kyla dėl to, kad BDAR taikomas dar neilgai, tačiau mano, kad juos reikia vienaip ar kitaip spręsti. Taryba sutinka, kad daugelis valstybių narių iškeltų klausimų yra išaiškinimo klausimai, kuriuos galima būtų išspręsti, pavyzdžiui, teikiant tolesnes gaires, nors tam tikra medžiaga jau galima naudotis. Taryba pripažįsta EDAV ir nacionalinių priežiūros institucijų vaidmenį teikiant gaires. Dėmesį reikėtų skirti visų pirma:

- BDAR taikymui naujų technologijų srityje, taip pat klausimams, susijusiems su didžiosiomis technologijų bendrovėmis;
- praktinėms priemonėms, skirtoms MVĮ ir labdaros ar savanoriškos veiklos asociacijoms, kaip antai suderinta forma, kuria naudodamiesi duomenų valdytojai ir duomenų tvarkytojai praneštų priežiūros institucijoms apie asmens duomenų saugumo pažeidimus, arba supaprastintas duomenų tvarkymo įrašas, taip pat kitoms MVĮ tinkamoms priemonėms taikyti BDAR atsižvelgiant į jų konkrečius poreikius;
- veiksmingiems susitarimams dėl priežiūros institucijų darbo tvarkos tarpvalstybiniais atvejais; ir
- klausimams, susijusiems su tais atvejais, kai ne ES įsisteigusio duomenų valdytojo ar duomenų tvarkytojo atstovas nevykdo savo pareigų.

39) Be to, daugelį iš šių klausimų ir temų, visų pirma tuos, kurie priklauso nacionalinių teisės aktų leidėjų kompetencijos sričiai, ir su besiformuojančiomis technologijomis susijusius iššūkius turi toliau apsvarstyti valstybės narės ir Komisija, ir jos turi pasikeisti patirtimi šiais klausimais. Reikėtų išnagrinėti, koks forumas būtų tinkamas tokioms diskusijoms, kurios turėtų nesidubliuoti su EDAV darbu.

40) Kalbant apie V skyrių, Taryba ragina Komisiją ne tik peržiūrėti esamus sprendimus dėl tinkamumo, bet ir išnagrinėti galimybes priimti naujus sprendimus dėl tinkamumo pagal Sąjungos teisės nustatytus reikalavimus, ir išnagrinėti galimybę spręsti būtent duomenų perdavimo valdžios institucijoms ir tarp jų klausimą priimant tokius sprendimus. Tuo pačiu metu Taryba pritaria požiūriui, kad lygiai taip pat svarbu rasti atsakymą dėl kitų V skyriuje numatytų priemonių taikymo siekiant užtikrinti duomenų valdytojams daugiau aiškumo dėl to, kada galėtų būti laikoma esant tinkamų apsaugos priemonių, kai nėra sprendimo dėl tinkamumo.

41) Kalbant apie VII skyrių, Taryba pažymi, kad buvo iškelta susirūpinimą keliančių klausimų, kaip apibūdinta pirmiau. Taryba mano, kad reikėtų toliau stiprinti priežiūros institucijų bendradarbiavimą. Šiomis aplinkybėmis būsimoje Komisijos ataskaitoje turėtų būti įvertintas nacionalinių priežiūros institucijų ir EDAV išteklių tinkamumas. Tarybos nuomone, taip pat reikėtų įvertinti su VII skyriaus taikymu susijusius procedūrinius iššūkius. Taryba ragina Komisiją konsultuotis su priežiūros institucijomis ir EDAV.

42) Taryba atkreipia dėmesį į teisės aktų fragmentiškumo riziką, susijusią su valstybių narių turima galimybe toliau taikyti arba nustatyti konkretesnes nuostatas siekiant adaptuoti BDAR taisyklių taikymą. Ši galimybė patikslinti tam tikras BDAR nuostatas buvo sudaryta sąmoningai, todėl tam tikras fragmentiškumas yra pagrįstas, tačiau Taryba mano, kad reikėtų atidžiai stebėti pokyčius šioje srityje. Be to, Taryba mano, kad reikia visapusiškai atsižvelgti į duomenų apsaugos aspektus ir BDAR atitinkamose ES politikos bei teisėkūros srityse.

43) Tarybos nuomone, svarbu propaguoti Europos modelį, nustatytą BDAR, ir užtikrinti teisinį tikrumą visiems suinteresuotiesiems subjektams artimiausiais metais. Todėl Komisija savo ataskaitoje turėtų aptarti klausimus, susijusius su pirmiau minėtomis temomis, ir pasiūlyti tinkamų priemonių jiems išspręsti. Be to, siekdama pasirengti tolesnių ataskaitų pagal 97 straipsnį rengimui, Komisija turėtų toliau stebėti ir analizuoti BDAR taikymo patirtį, visų pirma kiek tai susiję su šiame dokumente aptartais klausimais. Taryba taip pat akcentuoja, kad svarbu kuo greičiau išnagrinėti ir išsiaiškinti, kaip BDAR taikomas naujosiomis technologijomis keliamiems iššūkiams ir kiek yra tinkamas į juos reaguoti.
